

Vøksturin við Nesvatn og Eystnes

Herborg Nyholm Debess og William Simonsen, Føroya Náttúrugripasavn

Í samband við at SEV hevur ætlanir um at seta fleiri vindmyllur upp í Neshaga, varð heitt á Náttúrugripasavnið um at gera eina meting av, um vegagerðin og vindmyllurnar fóru at verða til ampa fyri vøksturin. Skipað eftir vøkstrinum eru lendissløgini í Neshaga spjødd í deplar, hesi eru t.d. grasheiðalendi og heiðalendi við lyngi. Stórir partur av økinum er vátta heiðalendi.

Arbeiðssetningurin var at lýsa fylgjandi:

- Hvørji árin á plantulívið kann metast at hendan verkætlan kemur at hava,
- um serligar plantur ella vøkstur er í økinum og
- hvussu er við landslagnum í økinum, um nakað serligt er har ella um nøkur serlig atlit skulu takast.

Framferð

Fyri at skráseta vøksturin á økinum varð gingið fram við økinum har vegurin skal liggja. Hettar varð gjørt tann 30.10.11. Kort, ið vísa hvar vegurin og myllurnar koma at liggja vórðu fingin frá SEV, sí mynd 1 og 2. Økini á leiðini vórðu eyðmerkt eftir hvør tann valdandi vøksturin er. Myndir vórðu tiknar fyri at

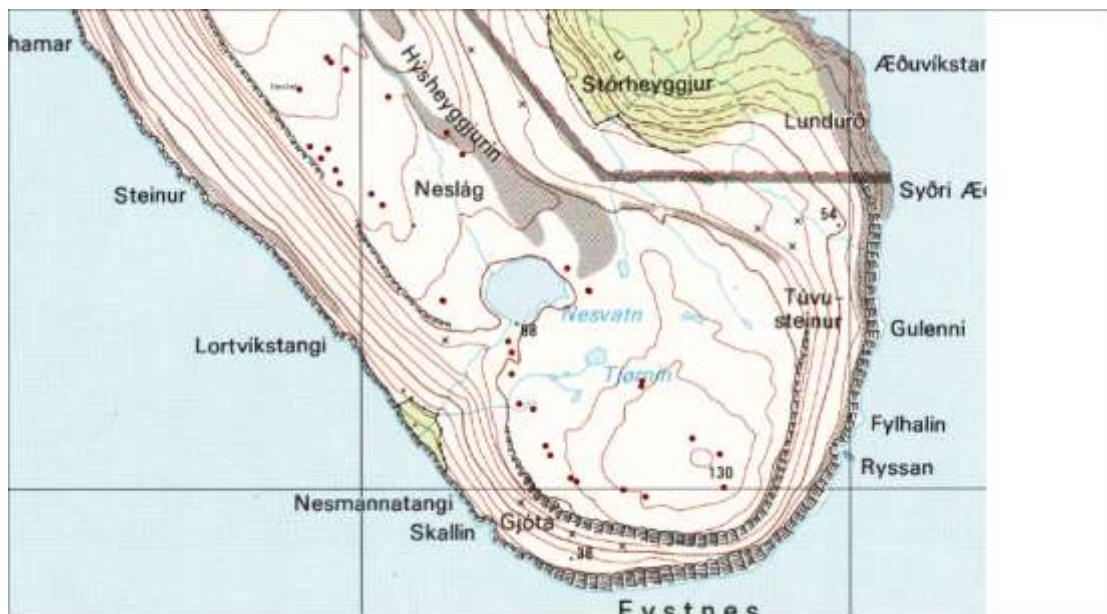

Mynd 1. Á myndini sæst hvar vegurin út til vindmyllurnar á Eystnesi skulu liggja.

skjalprógva ymisku sløgini av vøkstri. Eisini nýttu vit gps'ara til at eyðmerkja valdandi vøksturin á leiðini í Neshaga, (sí mynd 3), har vegurin og vindmyllur skulu vera. Hettar var nýtt til vakstrarkort. Fyri at meta um serligan vøkstur á økinum varð ein plantulisti gjørdur.

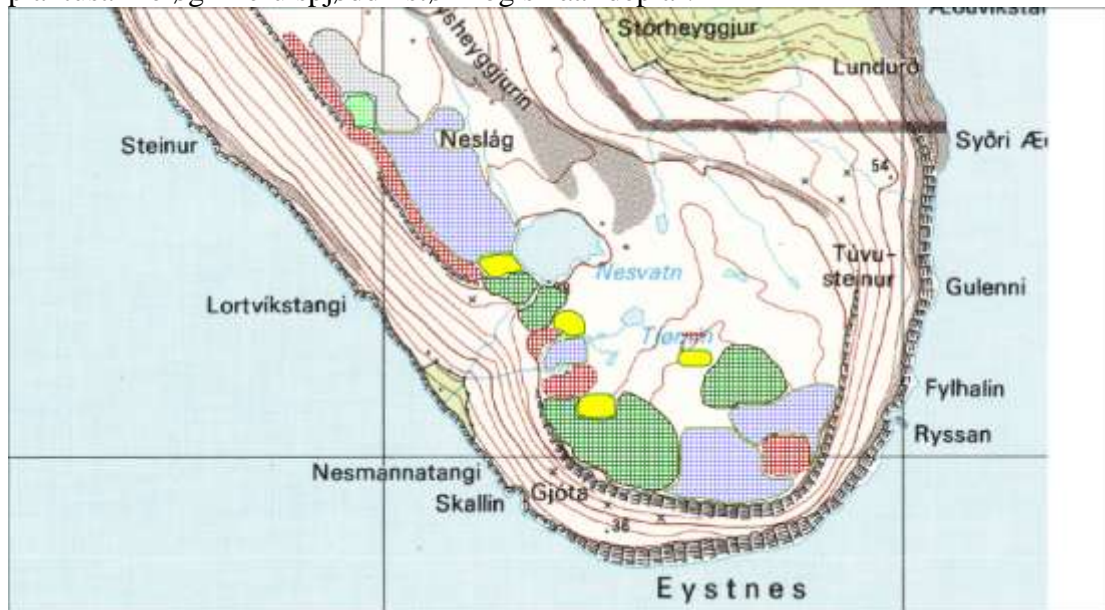
Mynd 2. Tær nýggju myllurnar skulu standa ytst á Eystnesi.

Mynd 3. Reyðu sirkarnir eru gps punktir. Vøktur, ið dominaaði við punktini varð noteraður, soleiðis at eitt vakstrarkort kundi gerast út frá hesum.

Úrslit

Vakstrarkortið, sí mynd 4, vísur at stórir partur av økinum er lynchheiðalendi og grasheiðalendi, eisini vísa økini við mosa og myrifípu at øki er vátt. Mynd 4 vísir, at plantusamfeløgini eru spjodd í størri og smáar deplar.

Mynd 4. Vegur skal eftir ætlan gerast út á nesið, myndin vísi vakstrarslagið har vegurin skal liggja. Reyð øki : vátt, nógv fípa. Grá øki: heiðalendi har tað eisini er berligt og skursl. Blá/violet øki: heiðalendi við lynchgi og grasi. Grøn øki: her veksur mest gras. Gul øki: mosi dominerar, nógv av mýrimosa.

Vanligastu plantusløgini í ymisku økjum.

Reyð øki: Mýri- og fjallafípa (*Eriophorum angustifolium* og *E.vaginatum*), mýrimosar (*Sphagnum spp.*) og borðsev (*Juncus squarrosus*). Sí mynd 5.

Grá øki: Vanligur heiðalyngur (*Calluna vulgaris*), vanligur berjalyngur (*Empetrum nigrum*), føroyskur klokkulyngur (*Erica cinerea*), vingul (*Festuca spp.*), skaldabrobber (*Thymus praecox*) og trútin stór (*Carex panicea*). Sí mynd 6.

Blá/violet øki: Vanligur heiðalyngur (*Calluna vulgaris*), vanligur berjalyngur (*Empetrum nigrum*), føroyskur klokkulyngur (*Erica cinerea*), trútin stór, rísið hvassagras (*Nardus stricta*), borðsev og helst fleiri onnur grøssløg. Sí mynd 7.

Grøn øki øki: Tað var nógv av dimmari- og ljósari blákolla (*Viola riviniana* og *V. palustris*), grámosa (*Racomitrium lanuginosum*) og ymiskum grassløgum. Tó var bert gjørligt at eyðmerkja túvuskúvagrass (*Scirpus cespitosus*), vingul og rísið hvassagras. Sí mynd 8.

Gul øki: mýrimosi, eingjar- og urðarskreyt (*Rhytidiadelphus sp*), vanligur stásmosi (*Hyloconium splendens*) og trælamosi (*Polytricum sp.*). Sí mynd 9.

Plantulisti

Kanningarúrslitini niðanfyri stava frá kanning, ið er gjørd 30.10.2011. Kanningin er gjørd við at plantusløg eru eygleidd á einum túri eftir somu linju, har vegagerð verður í samband við tær 3 ætlaðu nýggju vindmyllurnar í Neshaga og á økinum, har vindmyllurnar eru ætlaðar at standa.

Plantulisti Neshagi 30.10.2011		
Latínsk heiti	Føroysk heiti	
<i>Agrostis canina</i>	Hundafínagras	Sera vanlig
<i>Agrostis capillaris</i>	Vanligt fínagras	Sera vanlig
<i>Armeria maritima</i>	Mjált sjógras	Sera vanlig
<i>Bellis perennis</i>	Støðugblómandi summardái	Sera vanlig
<i>Calluna vulgaris</i>	Vanligur heiðalyngur	Vanlig
<i>Carex demissa</i>	Smástør	Sera vanlig
<i>Carex echinata</i>	Tindastør	Sera vanlig
<i>Carex panicea</i>	Trútin stør	Sera vanlig
<i>Cerastium fontanum</i>	Vanlig høsnaðras	Sera vanlig
<i>Cladonia sp.</i>	Reindjóraskón	
<i>Deschampsia flexuosa</i>	Skyggjandi puntalastrá	Sera vanlig
<i>Diphasium alpinum</i>	Fjallalitingarjavni	Vanlig
<i>Empetrum nigrum</i>	Vanligur berjalýngur	Vanlig
<i>Erica cinerea</i>	Føroyskur klokkulyngur	Vanlig
<i>Eriophorum angustifolium</i>	Mýrifípa	Sera vanlig
<i>Eriophorum vaginatum</i>	Fjallafípa	her og har
<i>Festuca rubra</i>	Reyðvingul	Sera vanlig
<i>Festuca vivipara</i>	Seyðavingul	Sera vanlig
<i>Galium saxatile</i>	Tálgarsteinbrá	Sera vanlig
<i>Huperzia selago</i>	Áttraðaður hostajavni	Vanlig
<i>Hylocomium splendens</i>	Vanligur stásmosi	Sera vanlig
<i>Juncus articulatus</i>	Tjarnarsev	Sera vanlig
<i>Juncus squarrosus</i>	Borðsev	Sera vanlig
<i>Luzula sp.</i>	Ryski	
<i>Nardus stricta</i>	Rísið hvassagras	Sera vanlig
<i>Narthecium ossifragum</i>	Beinbrotskattarklógv	Sera vanlig
<i>Phalaris arundinacea</i>	Royðrarroyggj	sjáldsom
<i>Plantago lanceolata</i>	Jóansøkugøtubrá	Vanlig
<i>Polygala serpyllifolia</i>	Smá silkibond	Sera vanlig
<i>Polytrichum commune</i>	Trælamosi	Sera vanlig
<i>Polytrichum sp.</i>		
<i>Potamogeton polygonifolius</i>	Avlangt tjarnaks	Vanlig
<i>Potentilla erecta</i>	Børkumura	Sera vanlig
<i>Prunella vulgaris</i>	Trøllabátsmanshattur	Sera vanlig
<i>Racomitrium lanuginosum</i>	Grámosi	
<i>Ranunculus flammula</i>	Iglasólja	Sera vanlig
<i>Rhinanthus minor</i>	Snjallabjalla	Sera vanlig

<i>Rhytidadelphus loreus</i>	Urðarskreyt	
<i>Rhytidadelphus squarrosus</i>	Eingjarskreyt	
<i>Scirpus cespitosus</i>	Tívuskúvagrás	Vanlig
<i>Sphagnum sp.</i>	Mýrimosi	
<i>Taraxacum sp.</i>	Várhagasólja	
<i>Thymus praecox</i>	Skaldabrobber	Sera vanlig
<i>Vaccinium myrtillus</i>	Aðalbláber	Sera vanlig
<i>Viola palustris</i>	Ljós blákolla	Sera vanlig
<i>Viola riviniana</i>	Dimm blákolla	Sera vanlig

Talva 1. Kolonnan ytst til høgru vísur, hvussu vanlig plantusløgini eru í landshøpi sambært Føroya Floru.

Á kannaða økinum vóru 46 plantu/mosa- og skónasløg funnin..

Orsaka av, at kanningin er umbiðin so seint á árinum, ber til at siga við vissu sambært øðrum kanningum á líknandi lendi í somu hædd, at í ríkasta vakstrartíðarskeiðnum (maj - august) finnast fleiri sløg av blómuplantum – so sum:

Alchemilla spp. – skørusløg
Cardamine spp. - karsasløg
Dactylorhiza sp. - borkubóndi
Epilobium spp. - dúnurta sløg
Equisetum spp. - bjølluvisusløg
Euphrasia spp. - eygnagrøs
Pinguicula vulgaris – vanligt undirløgugrás
Ranunculus spp. – skrið/svínasólja
Rumex acetosa - leggsýra
Saxifraga spp. - steinbrotasløg
Thalictrum alpinum – fjallabróstagrás
Veronica spp. - bládeplusløg

Tað merkir, at í bestu vakstrartíð eru helst í hvussu so er 57 plantu-, mosa- og skónasløg.

Viðmerkjast skal, at bert vanligastu mosarnir og skónirnar eru tikin við í kanningina.

Um nøkur sjáldsom plantusløg vaksa í økinum á hásumri, ber ikki til at síggja hesa tíðina.

Í samband við grøs- og ryskisløg er at siga, at umframt bágan við árstíðini fyrri kanningini, er sera nógv seyðabit í støðum í økinum. Tískil er sera torført at eyðmerkja hesi sløgini nú.

Tað er sannlíkt, at kanningin ikki vísur øll plantusløgini, ið vaksa í økinum.

Mynd 5. Váttligt lendi har mýrifípa er valdandi.

Mynd 6. Lyngøki við eyrslættum í stöðum.

Mynd 7. Heiðalendi.

Mynd 8. Grasheiðalendi

Mynd 9. Mýrimosi.

Niðurstøða av kanningini:

Tað, ið sæst av vøkstri nú, vísur eitt rættuliga slagríkt øki av vanligum sløgum av plantum og skónum í føroyska haganum í umleið 100 m hædd. Nevnast skal, at munandi nógv av føroyskum klokkulyngi veksur á økinum.

Óvissa:

Fyrivarni verður tó tikið fyri, at 30. oktober ikki er besta tíðin til eina plantukanning, tí fleiri sløg eru ikki sjónlig – orsaka av árstíðini og av biti.

Fyrivarni at taka:

Økið er vátt, har eru nógvir smáir løkir og nakrar tjarnir, har afturat eitt vatn - Nesvatn. Ávirkan frá vindmyllum á vøkstur kann tó verða óbeinleiðis um vindmylurnar hava ávirkan á fuglalívið, sí aðrastaðni í hesi árin smeting. Fuglur er jú ein partur av vistskipanini á staðnum, og um hesin partur minkar ella broytist kann tað móguliga ávirka plantulívið í Neshaga. Um vegagerðin viðførir, at vatnrenslí á økinum broytist kann hetta hava ávirkan á vøksturin. Tað verður mælt til ikki at órógva renslí av vætu á økinum; tí verður mælt til at leggja nógv rør undir vegin, so vatnrenslí kann ferðast frítt á økinum. Mælt verður eisini til at skipa vegarbeiði soleiðis, at vatnavveiting í økinum ikki gerst neyðug. Harumframt verður mælt til, at flag frá vegagerðini verður lagt fram við vegjaðaran.

Heimildir:

Fitter R & Fitter A. 1984. Grasses, Sedges, Rushes and Ferns of Britain and Northern Europe. Harper Collins Publishers.

Jóhannes, J. 2000. Føroysk Flora. Føroya Skúlabókagrunnur, Tórshavn.